

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษา เรื่อง “การป้องกันปัญหายาเสพติดโดยเครือข่ายเยาวชน กรณีศึกษา สโมสรวิทยากรเยาวชนกับโครงการนำร่อง พื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่” เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้วิธีการเก็บข้อมูลในโครงการประชุม สัมมนา สรุปการดำเนินงานของเครือข่ายเยาวชนต่อต้านยาเสพติด ระหว่างวันที่ 19 – 23 มีนาคม พ.ศ. 2550 ณ อินทนนท์รีสอร์ทไฮเดรีย รีสอร์ท จังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วย การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จำนวน 5 คน ได้แก่ ที่ปรึกษาของสโมสรวิทยากรเยาวชน จำนวน 2 คน เจ้าหน้าที่ของสำนักงานป้องกันและปราบปรามปัญหา ยาเสพติด จำนวน 1 คน ผู้ปกครองของเยาวชน จำนวน 1 คน และ นายกสสโมสรวิทยากรเยาวชน ซึ่งเป็นผู้ริเริ่มก่อตั้งเครือข่ายฯ ส่วนของการสัมภาษณ์แบบกลุ่ม (Focus Group Interview) จำนวน 10 คน ได้แก่ ตัวแทนเยาวชนที่ร่วมเป็นเครือข่าย ที่มีตำแหน่งเป็นเลขาธิการสโมสรวิทยากรเยาวชนระดับโรงเรียน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงขอนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าว โดยแบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)

ตอนที่ 2 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบกลุ่ม (Focus Group Interview)

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

ตอนที่ 1 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)

ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์เชิงโครงสร้าง

1. ท่านคิดว่า การรวมกลุ่มเป็นเครือข่ายป้องกันปัญหายาเสพติด ก่อให้เกิดประโยชน์อย่างไรบ้าง

จากการสัมภาษณ์ พบว่า การรวมกลุ่มเป็นเครือข่ายของเยาวชน เป็นสิ่งที่มีประโยชน์มาก ทำให้การดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพ จากการสร้างเครือข่ายเหมือนการสร้างเพื่อน สร้างมิตร สร้างคนรู้ใจ เกิดความเห็นที่หลากหลายทำให้มีพลังเกิดประโยชน์ มากกว่าการที่จะทำกิจกรรมคนเดียว เป็นการปลูกจิตสำนึกให้เด็กรู้จัก การให้ การเสียสละ และการทำงานเป็นทีม จึงสมควรที่ผู้ปกครองควรสนับสนุน เพราะเมื่อเด็กรู้ว่ายาเสพติดเป็นสิ่งไม่ดี จะทำให้เขาไม่ไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด ประกอบกับเด็กในวัยนี้ต้องการการยอมรับ

จากเพื่อน เมื่อเข้าไปอยู่ในกลุ่มที่เป็นเด็กดี ไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด ทำให้เด็กต้องมีพฤติกรรมตามกลุ่มเครือข่ายที่ทำกิจกรรมตรงนี้อยู่

2. ท่านคิดว่า การรวมกลุ่มกันของเยาวชนเป็นเครือข่ายฯ ได้ผลมากน้อยเพียงใด แตกต่างจากเครือข่ายป้องกันปัญหาเสพติดอื่นอย่างไรบ้าง

จากการสัมภาษณ์พบว่า การรวมกลุ่มของเครือข่ายเยาวชนต่อต้านยาเสพติดได้ผลมาก เพราะ เป็นการรวมกันของเยาวชนที่มีอายุ ความคิดเห็น ทักษะคติ ที่คล้ายกันใกล้เคียงกัน เป็นการเจาะไปที่กลุ่มเยาวชนโดยตรง เมื่อเยาวชนมีปัจจัยหลายอย่างคล้ายกันจะพูดคุยกันรู้เรื่อง สามารถที่จะพูดคุยกันได้ทุกเรื่อง แม้นแต่บางเรื่องที่ไม่ต้องการให้ผู้ปกครองทราบ เพื่อนจะช่วยให้คำแนะนำที่ถูกต้องที่ควรได้ นอกจากจะพูดคุยกันได้ ยังมีการทำกิจกรรมอย่างอื่นอีกหลากหลาย เช่น ช่วยกันติวหนังสือให้แก่กัน ช่วยกันวางแผน กำหนดบทบาทของแต่ละคน การแบ่งงานกันทำ ทำให้เกิดความรัก ความเข้าใจ เห็นใจและช่วยเหลือกันแตกต่างจากเครือข่ายป้องกันปัญหาเสพติดอื่น หลายอย่าง คือ เยาวชนจะเป็นการรวมกลุ่มที่ใส บริสุทธิ์ รู้แต่การที่จะมอบสิ่งดี ๆ ให้สังคม โดยไม่ได้คำนึงถึงผลตอบแทนใดๆ ทำด้วยใจรักและต้องการจะทำโดยเฉพาะของกลุ่มที่เรียกว่า สโมสรวิทยากรเยาวชน จะมีโครงสร้างที่ค่อนข้างชัดเจน มีการวางระบบที่ดี ประกอบด้วยผู้นำหรือนายกสโมสรฯ มีความพร้อม ทั้งด้านวุฒิภาวะ การเป็นผู้นำ ความรู้ ความสามารถ เป็นที่ศรัทธาของสมาชิกโดยรวม จึงสามารถมีกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ทำให้สมาชิกมีความสุขและต้องการทำกิจกรรมร่วมกัน

3. ท่านคิดว่า ปัจจัยต่อไปนี้จะส่งผลให้เยาวชนเหล่านี้ได้รวมกลุ่มกันเป็นเครือข่ายเยาวชนป้องกันปัญหาเสพติดได้หรือไม่ อย่างไร (ตัวเยาวชน ครอบครัว เพื่อน สังคม)

จากการสัมภาษณ์ พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุด คือ ตัวของเยาวชนเอง เนื่องจากตัวเยาวชนมีความตระหนักและต้องการที่จะเข้ามามีบทบาทตรงจุดนี้ เพราะก่อนที่เยาวชนจะเข้ามาเป็นเครือข่ายจะต้องรับรู้และเข้าใจว่า เครือข่ายป้องกันปัญหาเสพติดมีความคิดและแนวทางปฏิบัติอย่างไร โดยมีปัจจัยสิ่งแวดล้อม คือ ครอบครัว มีส่วนสำคัญที่จะสนับสนุนหรือเป็นอุปสรรคต่อการรวมตัวกันของเยาวชน ถ้าครอบครัวสนับสนุนและเห็นความสำคัญในการทำกิจกรรมของบุตรหลาน ก็จะเป็นแรงสนับสนุนเยาวชน แต่ถ้าครอบครัวมองเจตนาในการทำกิจกรรมหรือการรวมกลุ่มของเยาวชนว่าอาจจะไปทำสิ่งที่ไม่ดี หรืออาจมองไม่เห็นภาพการทำงานของเครือข่ายเยาวชน ครอบครัวก็จะเกิดความระแวงสงสัยและห่วงใยในตัวบุตรหลาน ซึ่งข้อนี้ก็จะเป็นตัวสกัด

กันไม่ให้เยาวชนเข้ามารวมกลุ่มเป็นเครือข่ายเยาวชนได้แต่ถ้าครอบครัวได้สังเกตเห็นถึงความสำคัญในการทำกิจกรรม ตลอดจนทราบถึงพฤติกรรมและความตั้งใจอันดีของบุตรหลานของตน อีกทั้งทราบว่าเครือข่ายเยาวชนมีการทำงานกันอย่างไร โดยที่ครอบครัวของเยาวชนได้มีโอกาสมาสัมผัสการทำงาน of เยาวชนด้วยแล้ว ก็จะเกิดแรงสนับสนุน ซึ่งจะส่งผลให้การดำเนินงานของเยาวชนประสบความสำเร็จมากขึ้นอีกด้วย ในด้านของสังคม อาจมองลงไปเพื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน หรือ สภาพแวดล้อมที่อาจส่งผลกระทบต่อตัวเยาวชน อาทิเช่น สังคมละแวกนั้นอาจเป็นสังคมที่มีปัญหาเสพติด ก็อาจทำให้คนในสังคมนั้นมองการทำงานของเครือข่ายเยาวชนว่าเป็นฝืนตรงกันข้าม ก็จะทำให้ขาดการสนับสนุนจากสังคมนั้นๆ เพราะสังคมก็ยังคงต้องการประโยชน์ส่วนตน แต่ถ้าเป็นสังคมที่ดี ไม่มีปัญหาเสพติด เมื่อมีการรวมกลุ่มของเยาวชนเพื่อที่จะทำงานพัฒนาสังคม ชุมชนและคนในสังคมนั้นก็พร้อมที่จะให้การสนับสนุน

4. ท่านคิดว่า นอกจากปัจจัยทั้ง 4 ตัว คือ ตัวเยาวชน ครอบครัว เพื่อน และสังคม แล้ว ยังมีปัจจัยอื่นใดที่เป็นแรงจูงใจในการร่วมกลุ่มการเป็นเครือข่ายเยาวชนป้องกันปัญหาเสพติด

จากการสัมภาษณ์ พบว่า ปัจจัยอื่นๆ นอกจากปัจจัยหลักทั้งสี่ตัว ที่ประกอบด้วย ตัวเยาวชน ครอบครัว เพื่อน และสังคม แล้ว ยังมีปัจจัยอื่นๆอีก ที่เป็นแรงจูงใจของเยาวชน คือ การสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ อย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรม ทั้งแนวทางนโยบายที่ชัดเจน ตลอดจนงบประมาณ และอุปกรณ์ที่เพียงพอ ตลอดจนมีเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ ทักษะ ของเรื่องเยาวชน คอยเป็นที่ปรึกษาให้ ความช่วยเหลือเครือข่ายเยาวชน โดยเฉพาะผู้นำประเทศ ต้องให้ความสำคัญแก่เยาวชน สังคมต้องให้การยอมรับ เชื่อถือ และให้กำลังใจในงานที่เยาวชนทำ นอกจากนี้ในส่วนของตัวเยาวชนเอง สิ่งที่เป็นปัจจัยเสริมคือการสะสมผลงาน เพื่อจัดทำเป็น Portfolio สำหรับนำเสนอตอนสอบเข้ามหาวิทยาลัยหรือในสถานศึกษาชั้นสูงต่อไป

5. ท่านคิดว่า วิธีการหรือแนวทางใดที่จะช่วยส่งเสริมสนับสนุนให้การรวมกลุ่มเครือข่ายนี้ได้คงอยู่จากรุ่นสู่รุ่นได้อย่างยั่งยืน และสามารถเป็นจุดชนวนในการแพร่กระจายเครือข่ายได้อย่างกว้างขวางในสังคมต่อไป

จากการสัมภาษณ์ พบว่า แนวทางหรือวิธีการ ที่จะช่วยส่งเสริม สนับสนุนให้การรวมกลุ่มเครือข่ายให้คงอยู่จากรุ่นสู่รุ่นและยั่งยืน ประกอบด้วย ตัวเยาวชนและเครือข่ายเยาวชนจะต้องมีแนวทางที่ชัดเจนมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนว่าจะเดินไปในทิศทางใด เพราะหากเป้าหมายเกิดจากการร่วมกันคิดของเยาวชน จะทำให้เยาวชนร่วมกันก้าวผ่านอุปสรรคได้จนสำเร็จ จะต้องมีการ

ปลูกฝังจิตสำนึกและหน้าที่การเป็นคนดีจากรุ่นสู่รุ่น ตลอดจนถึงต้องสร้างความเชื่อถือศรัทธาในตัวเยาวชนให้สังคมและคนรอบข้างยอมรับ มีการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องเป็นรูปธรรมมีประโยชน์ต่อสังคม เช่น การจัดกิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับโทษของยาเสพติดในสถานที่ศึกษา ธรณรงค์ต่อต้านการเสพยาเสพติด เป็นต้น ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้จะต้องมีสาระและความบันเทิง เพื่อไม่ให้เกิดการเบื่อหน่าย ในกาเรียนรู้ และขยายผลต่อไป

ด้านครอบครัว ควรจัดกิจกรรมที่จะชักชวนผู้ปกครองของเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของเครือข่าย ซึ่งจะเป็นหนทางที่ทำให้ผู้ปกครองเข้าใจ ความคิด ความต้องการของเยาวชน และจะเห็นด้วยในสิ่งที่เยาวชนทำเพราะแต่ละกิจกรรมล้วนแต่เป็นประโยชน์ทั้งต่อตัวเยาวชน ครอบครัว และสังคม ทั้งยังเป็นการเชิดชูเกียรติประวัติของครอบครัวต่อครอบครัวด้วย

ด้านสังคมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จะต้องให้ความเชื่อถือ ให้กำลังใจ สนับสนุนทั้งทางด้านงบประมาณ อุปกรณ์สื่อต่างๆ ตลอดจนถึงให้ใช้สถานที่ของหน่วยงานในการจัดการประชุม การวางแผนที่จะทำกิจกรรม เพื่อให้ผู้ปกครองของเยาวชนและสังคมเกิดความเชื่อถือและหันมาให้การสนับสนุนเยาวชนได้อีกด้านหนึ่ง เมื่อทุกภาคส่วนเห็นความสำคัญ ให้การยอมรับ ตลอดจนถึงการเชิดชูเกียรติทั้งต่อตัวเยาวชนและครอบครัวของเยาวชน จะทำให้เยาวชนเกิดความภาคภูมิใจ และจะทุ่มเทการทำกิจกรรมที่สร้างสรรค์อย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดการขยายเครือข่ายป้องกันปัญหาเสพติดได้อย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้นเรื่อยๆ สังคมก็จะปลอดจากยาเสพติด การพัฒนาคนและประเทศจะง่ายและเป็นจริงเร็วยิ่งขึ้น

ตอนที่ 2 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบกลุ่ม (Focus Group Interview)

กลุ่มตัวอย่างที่ให้สัมภาษณ์แบบกลุ่ม ประกอบด้วย ตัวแทนเยาวชนที่ร่วมเป็นเครือข่ายจากโรงเรียนต่างๆ 10 โรงเรียน ซึ่งมีตำแหน่งเป็นเลขาธิการสโมสรวิทยากรระดับโรงเรียน

ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์เชิงโครงสร้าง

1. ท่านรู้จักโครงการนี้ได้อย่างไร และอะไรเป็นเหตุผลที่ท่านตัดสินใจเข้าร่วมเป็นเครือข่ายป้องกันปัญหาเสพติดของสโมสรวิทยากรเยาวชน

จากการสัมภาษณ์ พบว่า ก่อนหน้าเข้าร่วมกิจกรรมของเครือข่าย กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยทราบหรือรู้จักเครือข่ายสโมสรฯ มาก่อน ส่วนใหญ่ได้เข้ามาร่วมกิจกรรมเนื่องจาก

- เพื่อน โดยการเล่าสู่กันฟังและชักชวนให้เข้าร่วมกิจกรรมด้วยกัน

- รุ่นพี่ในโรงเรียน โดยเป็นการเลียนแบบ ต้องการทำตามตัวแบบหรือรุ่นพี่ที่ตนเองรู้สึกศรัทธานับถือ
- ครูอาจารย์ในโรงเรียน โดยการนำโครงการเข้าไปเผยแพร่ในโรงเรียน และคัดเลือกนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรม
- ครอบครัว พ่อแม่บางท่านทราบข่าวจากคนรู้จัก จึงชักชวนและสนับสนุนบุตรหลานให้เข้าร่วมกิจกรรม

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้เหตุผลของการตัดสินใจเข้าร่วมเป็นสมาชิกเครือข่ายว่า เกิดจากการชักชวนของเพื่อน ครูอาจารย์ พ่อแม่ การทำตามแบบอย่างของรุ่นพี่ที่ตนเองรู้สึกศรัทธานับถือ และความต้องการทำกิจกรรมค่ายซึ่งตนเองไม่เคยมีประสบการณ์มาก่อน โดยในช่วงแรกของการตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรมนั้น ส่วนใหญ่มองว่า เป็นเพียงกิจกรรมฝึกอบรมที่ให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดในเชิงวิชาการเพียงอย่างเดียว และคาดว่าเป็นการเข้าร่วมกิจกรรมเพียงครั้งเดียวแล้วจบไป แต่หลังจากที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมของเครือข่ายในสโมสรวิทยากรเยาวชน จังหวัดเชียงใหม่ ในครั้งแรก ทุกคนพูดเป็นเสียงเดียวกันว่า รู้สึกประทับใจและอบอุ่น รวมทั้งภูมิใจตนว่าจะอยู่ร่วมเป็นเครือข่ายของสโมสรฯ ต่อไป

2. ท่านคิดว่า ปัจจัยต่อไปนี้จะส่งผลให้เพื่อนๆ เยาวชนได้มารวมกลุ่มกันเป็นเครือข่ายป้องกันยาเสพติดได้หรือไม่ อย่างไร (ตัวเยาวชนเอง ครอบครัว เพื่อน สังคม)

จากการสัมภาษณ์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างทุกคนเห็นด้วยกับปัจจัยข้างต้นว่า เป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญในการสนับสนุนหรือชักจูงให้เยาวชนได้เข้าร่วมกิจกรรม รวมทั้งเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยเป็นแนวป้องกันเยาวชนให้ห่างไกลยาเสพติดอีกด้วย โดยครอบครัวซึ่งเป็นจุดที่เล็กที่สุด แต่สำคัญที่สุด จะต้องทำเป็นตัวอย่างที่ดีให้แก่เยาวชน เพราะ ครอบครัวที่อบอุ่นจะส่งผลให้ลูกหลานเป็นเยาวชนที่มีคุณภาพ มีศักยภาพในการที่จะช่วยเหลือหรือทำงานเพื่อสังคมได้ อย่างไรก็ตาม ตัวเยาวชนเอง เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดไม่น้อยกว่ากัน เพราะการตัดสินใจเกิดจากตัวเอง หากเยาวชนไม่ตระหนัก ไม่เปิดใจ ไม่พร้อมรับประสบการณ์ใหม่ๆ สิ่งเหล่านี้คงไม่เกิดขึ้น โดยจะมีเพื่อนเป็นคนสนับสนุน ชักนำ และให้กำลังใจ ส่วนสังคมนั้น เป็นเหมือนสิ่งแวดล้อมรอบตัว ที่ช่วยผลักดันให้เยาวชนเกิดจิตสำนึกที่จะพยายามทำสิ่งดีดีให้แก่สังคมของตัวเอง เพื่อต้องการให้สังคมเป็นสังคมที่ดีและมีความสุข

3. ท่านคิดว่า นอกจากปัจจัยข้างต้นแล้วยังมีปัจจัยอื่นใดอีกบ้างที่เป็นแรงจูงใจของเพื่อนเยาวชนในปัจจุบัน

จากการสัมภาษณ์ พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อแรงจูงใจของเยาวชนที่สำคัญ คือ สื่อประเภทต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่ออินเทอร์เน็ตและสื่อโทรทัศน์ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ยอมรับว่าเป็นสื่อที่มีอิทธิพลและใกล้ชิดเยาวชนเป็นอย่างมาก ดังนั้น จึงควรมีการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อเหล่านี้ให้มากขึ้น เพื่อให้เยาวชนได้รับรู้รับทราบเกี่ยวกับยาเสพติด และกิจกรรมของเครือข่ายอย่างกว้างขวาง เพื่อให้เยาวชนได้เกิดการตระหนักรู้ และเกิดความอยากเข้าร่วมเป็นเครือข่าย

4. ท่านคิดว่า วิธีการหรือแนวทางใดบ้าง ที่จะช่วยส่งเสริมสนับสนุนให้การรวมกลุ่มเครือข่ายนี้ได้คงอยู่จากรุ่นสู่รุ่นได้อย่างยั่งยืน และท่านต้องการให้ผู้ใหญ่หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุนช่วยเหลืออย่างไรบ้าง

จากการสัมภาษณ์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างได้เสนอวิธีการหรือแนวทางที่จะช่วยส่งเสริมสนับสนุนให้การรวมกลุ่มเครือข่ายนี้ได้คงอยู่จากรุ่นสู่รุ่นได้อย่างยั่งยืน ได้แก่ การจัดกิจกรรมค่ายอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สมาชิกได้พบปะกัน มีการประชุมหารือ มีการสร้างสรรค์กิจกรรมอื่นๆ ร่วมกัน และมีการถ่ายทอดจากรุ่นพี่สู่รุ่นน้องตลอดไป โดยกลุ่มตัวอย่างทุกคนเห็นด้วยกับรูปแบบหรือลักษณะของค่ายสโมสรวิทยากรเยาวชน ที่ไม่ใช่เพียงการให้ความรู้เชิงวิชาการอย่างเดียว หากแต่มีกิจกรรมร่วมกัน และเป็นเหมือนบ้านที่อบอุ่นที่สมาชิกทุกคนมีความสุขที่ได้ใช้ชีวิตอยู่ร่วมกัน นอกจากนี้ ควรมีการขยายเครือข่ายเพิ่มขึ้น โดยเริ่มจากจุดเล็กๆ ที่โรงเรียนของตนเอง แล้วค่อยขยายไปโรงเรียนอื่นในกลุ่มใกล้เคียง ขยายไปกลุ่มอื่น ขยายไปที่บ้าน ที่ชุมชน ที่สังคมรอบข้างต่อไป

ส่วนความต้องการการสนับสนุนช่วยเหลือจากผู้ใหญ่หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนั้น กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่าเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยขับเคลื่อนให้กิจกรรมสร้างสรรค์ใหม่ๆ ได้เกิดขึ้นและเกิดขึ้นได้อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเยาวชนเหล่านี้รู้สึกว่าคุณใหญ่ส่วนใหญ่มักมองว่าเยาวชนเป็นเพียงแคเด็ก ไม่มีความสามารถจะทำอะไรได้และไม่เชื่อมั่นในศักยภาพของเยาวชน จึงมักไม่กล้าที่จะให้การสนับสนุนกิจกรรมของเยาวชนและมักปิดกั้นความคิดของเยาวชน โดยมักบ่อนความคิดให้กับเด็กแทน จึงอยากให้ผู้ใหญ่ได้เปิดใจเพื่อเข้าใจว่า เยาวชนรุ่นใหม่มีศักยภาพ มีความคิด และสามารถสร้างสรรค์สิ่งดีดีเพื่อสังคมได้ด้วยการรวมพลังกันเป็นเครือข่าย อย่างไรก็ตาม นอกจากเยาวชนจะต้องการให้ผู้ใหญ่เข้าใจพวกเขาแล้ว

เยาวชนยังต้องการให้ผู้ใหญ่คอยเป็นที่ปรึกษา เป็นพี่เลี้ยง และให้การสนับสนุนช่วยเหลือ พร้อมเป็นกำลังใจอยู่ข้างๆ ด้วย

5. ท่านมีแนวทางอย่างไรในการประกาศศักยภาพของเครือข่ายให้สังคมได้ประจักษ์ และเป็นจุดชนวนในการแพร่กระจายเครือข่ายได้อย่างกว้างขวางต่อไป

จากการสัมภาษณ์ พบว่า การประกาศศักยภาพของเครือข่ายให้สังคมได้ประจักษ์และเป็นชนวนในการแพร่กระจายเครือข่ายในวงกว้างนั้น สมาชิกเครือข่ายจะต้องสร้างสรรค์กิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมอย่างต่อเนื่อง เช่น การจัดกิจกรรมเดิน-วิ่ง เพื่อเป็นการรณรงค์และประกาศให้สังคมยอมรับในศักยภาพของกลุ่มเยาวชน นอกจากนี้ การจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์และจัดกิจกรรมจากจุดเล็กๆ ในโรงเรียน เช่น การจัดชุมนุม การจัดกิจกรรมที่น่าสนใจ และเปิดโอกาสให้เพื่อนได้เข้าร่วมกิจกรรม จะเป็นจุดเริ่มต้นที่ดี หากประสบความสำเร็จ จะเกิดการพูดปากต่อปากจากเพื่อนสู่เพื่อน จากโรงเรียนไปยังอีกโรงเรียนหนึ่ง และจากสังคมไปยังอีกสังคมหนึ่ง ซึ่งนับเป็นการขยายผลได้อย่างดี รวมทั้งแกนนำของเครือข่ายควรมีการพัฒนาตนเองทั้งในด้าน องค์ความรู้ การสื่อสาร แทรกซึมเข้าไปในชุมชนเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานของสโมสรฯ ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด และชักชวนเยาวชนอื่นให้เข้าร่วมเครือข่ายด้วยโดยการบอกถึงประโยชน์ที่ได้รับ ทั้งต่อตนเองและสังคม

6. จากประสบการณ์ที่ได้มาร่วมกลุ่มเครือข่ายฯ ท่านได้รับความรู้อะไรจากโครงการนี้บ้าง และท่านมีแนวทางในการประยุกต์ความรู้ดังกล่าวให้เกิดประโยชน์ต่อคนรอบข้าง รวมไปถึงสังคมได้อย่างไร

จากการสัมภาษณ์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างทุกคนรู้สึกประทับใจในประสบการณ์ที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมของสโมสรฯ ได้ทักษะชีวิตที่ไม่สามารถเรียนได้จากห้องเรียนในห้องสี่เหลี่ยม ได้เรียนรู้การใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่น ได้เรียนรู้คำว่า “การให้อย่างบริสุทธิ์ใจ” โดยไม่หวังผลตอบแทน ซึ่งทำให้เกิดความสุขทั้งผู้ให้และผู้รับ ได้เรียนรู้การทำงานอย่างเป็นระบบระเบียบ เรียนรู้การทำงานเป็นทีม ได้เรียนรู้เชิงปฏิบัติการ (Workshop) ซึ่งสามารถประยุกต์ทักษะใช้ได้หลายอย่าง เช่น ได้เรียนรู้เกี่ยวกับยาเสพติด ได้เรียนรู้การจัดประชุมอย่างมีประสิทธิภาพ ได้เรียนรู้การเขียนจดหมายราชการ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ตอบว่า การที่เยาวชนได้เรียนรู้ประสบการณ์เหล่านี้ แม้อาจจะได้พบเจอในอนาคต แต่การมีโอกาสได้เรียนรู้เร็วกว่า จะทำให้เยาวชนสามารถขยายผลไปสู่สังคมได้เร็วกว่า และสามารถรวมพลังเป็นแรงผลักดันให้เกิดการพัฒนาประเทศมากกว่าด้วย

7. ท่านรู้สึกอย่างไรจากการได้เป็นส่วนหนึ่งของเครือข่ายและได้ร่วมกิจกรรมต่างๆ ของสโมสรวิทยากรเยาวชน

จากการสัมภาษณ์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างทุกคนมีทัศนคติที่ดีต่อการเป็นส่วนหนึ่งของเครือข่าย รู้สึกภาคภูมิใจที่ได้ร่วมกิจกรรมในสโมสรวิทยากรเยาวชนและรู้สึกว่าสโมสรฯ เป็นเหมือนบ้านอีกหนึ่งหลังของพวกเขา เป็นบ้านที่มีความผูกพันและช่วยสอนให้พวกเขาได้รู้จักตัวเองมากขึ้น รู้สึกประทับใจในความทุ่มเทและเสียสละของพี่ๆ ในทีมงาน รู้สึกยินดีที่แม้จะเป็นเพียงกลุ่มเล็ก แต่ศักยภาพยิ่งใหญ่และทุกคนมีส่วนร่วมกันด้วยใจจริงๆ ทุกคนมีความรักให้กัน มิตรภาพที่ดีและพร้อมที่จะช่วยกันเสมอ หากแม้ในอนาคตเยาวชนอาจต้องแยกกันไป แต่ทุกคนยังยึดมั่นและมีใจเหมือนกัน

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูลคุณลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 4.1

แสดงข้อมูลคุณลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างจากการสัมภาษณ์แบบกลุ่ม

คุณลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
หญิง	8	80
ชาย	2	20
รวม	10	100
ระดับการศึกษา		
มัธยมศึกษาปีที่ 6	6	60
มัธยมศึกษาปีที่ 5	1	10
มัธยมศึกษาปีที่ 4	3	30
รวม	10	100

จากตารางที่ 4.1 เป็นข้อมูลคุณลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างจากการสัมภาษณ์แบบกลุ่ม (Focus Group Interview) พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 80 เพศชายจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 20 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 60 รองลงมา คือ ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 30 และระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 10 ตามลำดับ และจากการสัมภาษณ์พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจระดับปานกลางถึงระดับดี อาศัยอยู่กับพ่อแม่ และประกอบอาชีพค้าขายส่วนตัว

ตารางที่ 4.2

แสดงข้อมูลคุณลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างจากการสัมภาษณ์เชิงลึก

คุณลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
หญิง	3	60
ชาย	2	40
รวม	5	100

จากตารางที่ 4.2 เป็นข้อมูลคุณลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 60 เพศชายจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 40

การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการป้องกันปัญหายาเสพติด

จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และการสัมภาษณ์แบบกลุ่ม (Focus Group Interview) พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการป้องกันปัญหายาเสพติด จะประกอบด้วยปัจจัยทั้ง 4 ตัว คือ ตัวเยาวชน เพื่อน ครอบครัว และสังคม โดยตัวเยาวชนเองเป็นปัจจัยสำคัญอันดับแรกต่อการมีส่วนร่วมดังกล่าว เพราะการตัดสินใจเข้าร่วมเครือข่ายหรือความตั้งใจต่อกิจกรรมของเครือข่ายจะเริ่มจากตัวเยาวชนเอง หากเยาวชนไม่เต็มใจหรือไม่ที่สนใจต่อการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมเพื่อสังคม ก็จะไม่คิดที่จะเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ ส่วนปัจจัยอื่น ได้แก่ เพื่อน และครอบครัว จะเป็นปัจจัยสนับสนุน อาทิ การให้กำลังใจจากเพื่อน การชักชวนให้เข้าร่วมกลุ่มของ

เพื่อน รวมทั้งการสนับสนุนของครอบครัวที่เปิดใจ เข้าใจ และมองเห็นประโยชน์ของการเข้าร่วมกิจกรรม สโมสรวิทยากรเยาวชน ส่วนสังคมจะเป็นปัจจัยสนับสนุน รองลงไป เพราะ เมื่อเยาวชนเข้ามีส่วนร่วม ใน การป้องกันปัญหายาเสพติด ครอบครัวให้การสนับสนุนเยาวชนจะนำพาเพื่อนให้ร่วมเป็นเครือข่ายด้วย และสุดท้ายสังคมจะกลายเป็นสังคมเครือข่ายป้องกันยาเสพติดในที่สุด ซึ่งกิจกรรมของสโมสรวิทยากร เยาวชนนี้ เป็นรูปแบบกิจกรรมที่เยาวชนส่วนใหญ่พึงพอใจมาก นั่นคือรูปแบบกิจกรรมที่สนุกสนาน พร้อมสอดแทรกเนื้อหาสาระเกี่ยวกับยาเสพติด เกี่ยวกับการดำเนินชีวิต และการสร้างภาวะผู้นำให้แก่ เยาวชน เป็นการอยู่ร่วมกันอย่างอบอุ่นเหมือนบ้านหลังใหม่ที่มีผู้ใหญ่หรือพี่ๆ คอยดูแลเอาใจใส่ มีกลุ่ม เพื่อนที่เยาวชนสามารถกล้าคิดกล้าพูดและกล้าแสดงความคิดเห็นร่วมกัน และที่สำคัญ คือ การมี กิจกรรมร่วมกันของสโมสรฯ อย่างต่อเนื่อง ไม่ใช่การอบรมครั้งเดียวแล้วจบไป ทำให้เยาวชนมีการพบปะ และสามารถสานปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันได้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งสามารถถ่ายทอดจากรุ่นพี่สู่รุ่นน้องได้ อีกด้วย

อย่างไรก็ตาม ยังพบว่า ปัญหาที่พบในปัจจุบัน คือ ครอบครัวบางครอบครัว พ่อแม่ ผู้ปกครองบางท่านยังไม่เข้าใจแนวคิดและประโยชน์ของการมีส่วนร่วมเป็นเครือข่ายเยาวชนอย่างแท้จริง จึงทำให้พ่อแม่ผู้ปกครองหรือแม้แต่ผู้ใหญ่ในสังคมส่วนใหญ่ยังคงไม่ให้การสนับสนุนการทำกิจกรรม ของกลุ่มเยาวชน ส่วนใหญ่มองว่า เยาวชนเป็นเพียงเด็กที่ยังไม่มีความสามารถหรือศักยภาพในการทำ อะไรให้แก่สังคมได้ นอกจากนี้ สภาพของบ้านที่อยู่ห่างไกลหรืออยู่ในถิ่นทุรกันดาร เช่น อยู่บนภูเขา ก็ เป็นอุปสรรคของการเข้าร่วมกิจกรรมของเครือข่ายด้วย

นอกจากปัจจัยทั้ง 4 ประการข้างต้นแล้ว ยังพบว่า ปัจจัยอื่นที่ส่งผลให้เยาวชนสามารถ รวมกลุ่มกันเพื่อทำกิจกรรมป้องกันปัญหายาเสพติด คือ การสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งในด้านงบประมาณ อุปกรณ์เครื่องมือ แนวนโยบายที่ชัดเจนและต่อเนื่อง รวมทั้งมีการจัดโครงสร้าง องค์กรของสโมสรฯ ที่แน่นอนชัดเจน มีความมั่นคง และมีระบบการประเมินผลที่ดีด้วย นอกจากนี้ ปัจจัยที่สำคัญในยุคปัจจุบัน คือ สื่อประเภทต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งอินเทอร์เน็ตและโทรทัศน์ ซึ่งเป็น สื่อที่เยาวชนส่วนใหญ่ยอมรับว่ามีอิทธิพลต่อความคิดและพฤติกรรมของกลุ่มเยาวชนมาก

แนวทางในการแก้ไขปัญหาและปรับปรุงการสร้างเครือข่ายเยาวชนอย่างยั่งยืน

จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และการสัมภาษณ์แบบกลุ่ม (Focus Group Interview) พบว่า แนวทางในการแก้ไขปัญหาและปรับปรุงการสร้างเครือข่ายเยาวชนอย่างยั่งยืน 3 ประการ คือ

1. การจัดโครงสร้างองค์กรของสโมสร ที่มั่นคง แน่นอน และชัดเจน เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมเกิดขึ้นได้อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เยาวชนที่ร่วมเป็นเครือข่ายสามารถประสานงานให้เกิดความสัมพันธ์ได้มากขึ้น มีสถานที่ที่สำหรับนัดพบ เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลในการทำกิจกรรม มีการส่งเสริมให้สมาชิกได้พัฒนาองค์ความรู้ และถ่ายทอดจิตวิญญาณจากรุ่นพี่สู่รุ่นน้อง ได้เป็นระบบมากขึ้น
2. การสนับสนุนอย่างจริงจังของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งในระดับประเทศและระดับภูมิภาค ทั้งในเรื่องของสถานที่ งบประมาณ เพื่อให้กิจกรรมของสโมสรได้คงอยู่อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการช่วยเผยแพร่กิจกรรมและศักยภาพของกลุ่มเยาวชนให้สังคมได้รู้จักอย่างกว้างขวาง
3. การปรับเปลี่ยนทัศนคติเชิงลบของผู้ใหญ่ที่มีต่อความสามารถของเยาวชนให้เป็นทัศนคติเชิงบวก ทั้งนี้ เพื่อที่จะทำให้เยาวชนรู้สึก อบอุ่น และมีกำลังใจ ที่จะเ็นเยาวชนที่ดี ร่วมกับเครือข่ายสโมสร สามารถดำเนินกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมในกลุ่มของเยาวชนอย่างต่อเนื่อง การได้รับการสนับสนุนและยอมรับจาก สังคม ชุมชนอย่างกว้างขวาง จะเป็นการตัดวงจรของความต้อการยาเสพติดในกลุ่มเยาวชนได้เป็นอย่างดี ซึ่งจะช่วยให้สังคมโดยรวมปลอดภัยจากยาเสพติด